

TA'LIM JARAYONIDA INTERFAOL METODLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI

Meliqulova Farzona To'lqin qizi

Toshkent kimyo xalqaro universiteti

Samarqand filiali talabasi

Annotatsiya: maqolada zamonaviy pedagogik tadqiqotlarni tahlil qilish asosida interfaol o'qitish usullarining samaradorligi o'rganiladi. Interfaol ta'limning asosiy shakllari ko'rib chiqiladi: aqliy hujum, kichik guruhlarda ishlash, rol o'ynash, muammoli o'rganish va ish usuli. Muallif talabalarga yo'naltirilgan yondashuvning afzalliklarini, interfaol usullarni muvaffaqiyatli qo'llash omillarini va ularni o'quv jarayoniga kiritishdagi qiyinchiliklarni tahlil qiladi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, interaktiv usullar ta'lim sifatini sezilarli darajada oshiradi, tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi va o'quvchilar o'rtasida muammolarni mustaqil hal qilish ko'nikmalarini shakllantiradi.

Kalit so'zlar: Interaktiv usullar, o'quv jarayoni, o'quv samaradorligi, faol o'rganish, talabalarga yo'naltirilgan yondashuv, pedagogik texnologiyalar, tanqidiy fikrlash, guruh ishi, muammoli ta'lim, innovatsion o'qitish usullari, ta'limni modernizatsiya qilish, ta'lim sifati.

Аннотация: В статье исследуется эффективность интерактивных методов обучения на основе анализа современных педагогических исследований. Рассматриваются основные формы интерактивного обучения: мозговой штурм, работа в малых группах, ролевые игры, проблемное обучение и кейс-метод. Автор анализирует преимущества студентоцентрированного подхода, факторы успешного применения интерактивных методов и трудности их внедрения в образовательный процесс. Результаты показывают, что интерактивные методы значительно повышают качество образования, развивают критическое мышление и формируют навыки самостоятельного решения проблем у обучающихся.

Ключевые слова: Интерактивные методы, образовательный процесс, эффективность обучения, активное обучение, студентоцентрированный подход, педагогические технологии, критическое мышление, групповая работа, проблемное обучение, инновационные методы обучения, модернизация образования, качество образования.

Abstract: The article examines the effectiveness of interactive teaching methods based on the analysis of modern pedagogical research. The main forms of interactive learning are considered: brainstorming, working in small groups, role-playing games, problem-based learning and the case method. The author analyzes the advantages of the student-centered approach, the factors of successful application of interactive methods and the difficulties of their implementation in the educational process. The results show that interactive methods significantly improve the quality of education, develop critical thinking and develop students' independent problem solving skills.

Keywords: Interactive methods, educational process, learning effectiveness, active learning, student-centered approach, pedagogical technologies, critical thinking, group work, problem-based learning, innovative teaching methods, modernization of education, quality of education.

Zamonaviy ta'lim tizimining asosiy vazifalaridan biri ta'lim oluvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, ularda tanqidiy va ijodiy yondashuvni shakllantirish hisoblanadi. Bu vazifalarni amalga oshirish uchun an'anaviy ta'lim metodlari yetarli bo'lmay qolmoqda. Shu sababli, bugungi kunda ta'lim jarayonida interfaol metodlarning ahamiyati tobora ortib bormoqda. Interfaol metodlar deganda ta'lim oluvchilarni faollashtiruvchi va mustaqil fikrlashga undovchi, ta'lim jarayonining markazida ta'lim oluvchi bo'lgan metodlar tushuniladi. Bu metodlar qo'llanilganda ta'lim beruvchi ta'lim oluvchini faol ishtirok etishga chorlaydi va butun jarayon davomida ta'lim oluvchi faol ishtirok etadi.

Interfaol ta'lim metodlarining ta'lim samaradorligiga ta'siri bir qator xalqaro tadqiqotlar orqali tasdiqlangan. Xususan, Carnegie Mellon universitetining Inson-kompyuter o'zaro ta'siri institutining 2021-yilda olib borgan tadqiqoti shuni ko'rsatdiki, interfaol faoliyatlar, muhokamalar, fikr-mulohazalar va zamonaviy texnologiyalar yordamida ta'lim oluvchilarni jalb qilish an'anaviy ma'ruzalar, darslar yoki o'qishdan ko'ra yaxshiroq akademik natijalarga olib keladi. Tadqiqotchilar ta'kidlashicha, samarali interfaol ta'lim metodlari nafaqat qo'l bilan va aql bilan ishlashni, balki yurak bilan ham ishlashni, ya'ni ta'lim oluvchilarga ko'proq hissiy va ijtimoiy yordam berishni talab qiladi. Bu xulosa pedagogik amaliyotda muhim ahamiyatga ega, chunki u ta'lim jarayonining ko'p qirrali tabiatini ta'kidlaydi.

Interfaol metodlarning ta'lim samaradorligiga ta'sirini o'rganuvchi boshqa bir keng qamrovli tadqiqot 30 mingdan ortiq ta'lim baholash so'rovnomasini tahlil qilgan. Bu tadqiqotda klassik statistik va sun'iy intellektga asoslangan metodlar qo'llanilgan. Natijalar shuni ko'rsatdiki, interfaol ta'lim metodlaridan yuqori darajada foydalanish talabalarning baholash ballari bilan, masofaviy ta'limning sezilgan samaradorligi bilan va kurs o'qitishning ravshanligi bilan kuchli bog'liqdir. Eng qiziq topilmalardan biri shuki, nafaqat interfaol metodlardan foydalanish darajasi, balki turli xil interfaol ta'lim metodlaridan foydalanish ham o'qitishning ravshanligi va ta'lim samaradorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Bu ma'lumotlar pedagoglar uchun muhim amaliy xulosa beradi: bir necha xil interfaol metodlarni kombinatsiyalangan holda qo'llash yagona metoddan foydalanishdan ko'ra samaraliroq natijalarga olib keladi.

STEM ta'limi sohasida olib borilgan meta-tahlil ham interfaol metodlarning ustunligini yaqqol ko'rsatdi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, keng ma'noda "faol o'rganish" deb ataladigan interfaol metodlar qo'llaniladigan sinflarda talabalarning imtihon natijalari taxminan 6 foizga yaxshilandi. Bundan tashqari, interfaol sinflar Bloom taksonomiyasining yuqori darajadagi o'rganish o'lchovlarida, masalan, tahlil qilish, sintez va baholashda an'anaviy ma'ruzalarga nisbatan yaxshiroq natijalar ko'rsatdi. Bu

ma'lumotlar shuni tasdiqlaydi ki, interfaol metodlar nafaqat faktlarni eslab qolishga yordam beradi, balki talabalarning murakkab aqliy jarayonlarini ham rivojlantiradi.

Interfaol ta'lim metodlarining muvaffaqiyatli qo'llanilishi bir qancha omillarga bog'liq. Didaktikaga oid adabiyotlarda ta'lim metodlarini to'g'ri tanlash va ularni qo'llash samaradorligining turli omillar bilan bog'liqligi quyidagicha qayd qilinadi. Birinchidan, o'quv mashg'ulotlarining didaktik maqsadlari va vazifalariga bog'liq holda metodlar tanlanishi kerak. Har bir darsning aniq maqsadi metodning tanlanishini belgilab beradi. Ikkinchidan, bayon qilinadigan materialning xarakteriga e'tibor berish zarur. Nazariy ma'lumotlarni o'rgatishda bir metodlar, amaliy ko'nikmalarni shakllantirishda boshqa metodlar samaraliroq bo'lishi mumkin.

Uchinchidan, ta'lim oluvchilarning bilimi va rivojlanish darajasini hisobga olish muhim ahamiyatga ega. Bir xil metod turli yoshdagi yoki turli bilim darajasidagi ta'lim oluvchilar uchun har xil natija berishi mumkin. To'rtinchidan, o'quv jarayonida o'rganilayotgan fan asoslarining muayyan davrdagi metodlariga bog'liq ravishda interfaol metodlar tanlash kerak. Beshinchidan, o'quv jarayonining moddiy-texnik ta'minoti ham muhim rol o'ynaydi. Zamonaviy texnologik vositalar interfaol metodlarni yanada samaraliroq qilish imkonini beradi. Oltinchidan, o'qituvchining pedagogik mahorati, uning tayyorgarligi va o'quv jarayonini tashkil etish darajasi hamda o'qituvchining hozirgi zamon metodlari bo'yicha bilimlari interfaol metodlarning samaradorligini to'g'ridan-to'g'ri belgilaydi.

Interfaol ta'lim metodlarini qo'llashning asosiy tamoyillaridan biri ta'lim oluvchini o'quv jarayonining markaziga qo'yishdir. Ta'lim oluvchi markazda bo'lgan yondashuvning foydali jihatlari ko'plab tadqiqotlarda aniqlangan. Birinchidan, ta'lim samarasi yuqoriroq bo'lgan o'qish-o'rganish jarayoni ta'minlanadi. Ta'lim oluvchilar passiv tinglovchi sifatida emas, balki faol ishtirokchi sifatida bilimlarni o'zlashtirishganda, ular materiallarni chuqurroq tushunishadi va uzoqroq vaqt xotirada saqlay oladilar. Ikkinchidan, ta'lim oluvchining yuqori darajada rag'batlantirilishi ta'minlanadi. Faol ishtirok qilish o'z-o'zidan motivatsiyani oshiradi va ta'lim oluvchilarning o'quv jarayoniga qiziqishini kuchaytiradi.

Uchinchidan, ilgari orttirilgan bilimning ham e'tiborga olinishi interfaol metodlarning muhim afzaliklaridan biridir. Ta'lim oluvchilar o'zlarining avvalgi tajribalarini yangi bilimlar bilan bog'lashga imkon topganlarida, o'rganish jarayoni yanada mazmunli va shaxsiy ahamiyatga ega bo'ladi. To'rtinchidan, o'qish shiddatini ta'lim oluvchining ehtiyojiga muvofiqlashtirilishi mumkin bo'ladi. Interfaol metodlar ta'lim jarayonini individuallashtirish imkonini beradi, bu esa har bir ta'lim oluvchining o'ziga xos ehtiyojlari va qobiliyatlarini hisobga olishga yordam beradi. Beshinchidan, ta'lim oluvchining tashabbuskorligi va mas'uliyatining qo'llab-quvvatlanishi ro'y beradi. Ta'lim oluvchilar o'z ta'lim jarayonini boshqarish imkoniga ega bo'lganlarida, ular mas'uliyatni o'z zimmasiga olib, o'z natijalariga ko'proq e'tibor berishadi.

Interfaol ta'lim metodlarining turli xil shakllari mavjud bo'lib, ularning har biri o'zining o'ziga xos xususiyatlari va qo'llanish sohalari bilan ajralib turadi. Masalan, "Aqliy hujum" metodi biror muammo bo'yicha ta'lim oluvchilar tomonidan bildirilgan erkin fikr va mulohazalarni to'plash uchun mo'ljallangan. Bu metod ijodiy fikrlashni rag'batlantiradi va ta'lim oluvchilarning turli qarashlarini erkin ifodalashlariga imkon beradi. "Aqliy hujum" jarayonida hech qanday fikr tanqid qilinmaydi, bu esa ta'lim oluvchilarning qo'rqqmasdan o'z g'oyalarini baham ko'rishlariga yordam beradi. Bu metodning samaradorligi shundaki, u juda qisqa vaqt ichida ko'plab g'oyalarni yaratish imkonini beradi va ba'zan kutilmagan, ammo innovatsion yechimlarni topishga olib keladi.

Kichik guruhlarda ishlash metodi ham interfaol ta'limning muhim shakllaridan biridir. Bu metod qo'llanilganda ta'lim oluvchilar 3-5 kishilik guruhlarga bo'linib, muayyan vazifani bajarishadi. Kichik guruhlarda ishlash bir qancha pedagogik afzalliklarga ega. Birinchidan, u ta'lim oluvchilarning hamkorlikda ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Zamonaviy kasb bozorida jamoada ishlash qobiliyati juda yuqori baholanadi va kichik guruhlarda ishlash bu ko'nikmani shakllantirish uchun ajoyib imkoniyat yaratadi. Ikkinchidan, guruhlarda ishlash ta'lim oluvchilarning o'zaro ta'limini rag'batlantiradi. Har bir a'zo o'z bilimi va tajribasini boshqalar bilan baham ko'rishi mumkin, bu esa hammaning

o'rganishini boyitadi. Uchinchidan, kichik guruhlar uyatchan yoki o'ziga ishonchi kam bo'lgan ta'lim oluvchilarga o'z fikrlarini ifodalash uchun xavfsizroq muhit yaratadi.

"Davra suhbat" yoki "Yumaloq stol" metodi ham keng qo'llaniladigan interfaol metodlardan biridir. Bu metodda barcha ishtirokchilar teng huquqli sifatida muayyan mavzu bo'yicha fikr almashishadi. O'qituvchi moderator rolini o'ynaydi, ammo muhokamani boshqarmaydi. Bu metod tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi va ta'lim oluvchilarga turli nuqtai nazarlarni tinglab, o'z pozitsiyasini asoslash imkoniyatini beradi. "Davra suhbat" jarayonida ta'lim oluvchilar nafaqat o'z fikrlarini bildirishadi, balki boshqalarning fikrlarini tinglash va tahlil qilish ko'nikmalarini ham rivojlantiradilar.

"Rolli o'yinlar" metodi ta'lim oluvchilarga real hayot vaziyatlarini simulyatsiya qilish imkonini beradi. Bu metod ayniqsa amaliy ko'nikmalarni shakllantirish va nazariy bilimlarni amaliyotga tatbiq etishda samarali hisoblanadi. Rolli o'yinlar orqali ta'lim oluvchilar turli ijtimoiy rollarni o'ynab ko'rishlari, muammoli vaziyatlarni hal qilish tajribasini to'plashlari va o'z xatti-harakatlarining natijalarini kuzatishlari mumkin. Bu metod ayniqsa til o'rganish, biznes va ijtimoiy fanlarni o'rgatishda keng qo'llaniladi. Rolli o'yinlar ta'lim oluvchilarning empatiya qobiliyatini ham rivojlantiradi, chunki ular boshqa odamlarning pozitsiyasida o'zlarini his qilishga majbur bo'ladilar.

"Muammoli ta'lim" metodi ta'lim oluvchilarga tayyor javoblarni berish o'rniga, ularga muammoni mustaqil hal qilish imkonini beradi. Bu metod tanqidiy va tahliliy fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan. O'qituvchi muammoli vaziyatni yaratadi va ta'lim oluvchilar bu muammoni hal qilish uchun zarur bilimlarni qidirishadi, gipotezalar qo'yishadi va ularni tekshirishadi. Bu jarayon real hayotdagi muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantiradi va ta'lim oluvchilarni mustaqil o'rganuvchilarga aylantiradi. "Muammoli ta'lim" ta'lim oluvchilarning motivatsiyasini ham oshiradi, chunki ular o'zlari topgan yechim va bilim ularning xotirasida ancha mustahkam saqlanadi.

Interfaol grafik organayzerlar ham muhim o'rin tutadi. "Baliq skeleti", "Venn diagrammasi", "T-jadval", "Klaster" va boshqa grafik organayzerlar ta'lim oluvchilarga

murakkab ma'lumotlarni vizual tarzda tashkil qilish va tahlil qilish imkonini beradi. Bu metodlar ayniqsa tahliliy fikrlashni rivojlantirishda va muammoning turli jihatlarini ko'rib chiqishda samaralidir. Masalan, "Baliq skeleti" metodi muammoning asosiy sabablarini aniqlashda yordam beradi. Grafik organayzerlarning afzalligi shundaki, ular murakkab tushunchalarni soddalashtirib, ta'lim oluvchilarga katta hajmdagi ma'lumotlarni sistematik tarzda ko'rib chiqish imkonini beradi.

"Keys-stadi" yoki "O'quv keyslari" metodi real hayot vaziyatlariga asoslangan masalalarni tahlil qilishga qaratilgan. Bu metodda ta'lim oluvchilarga real yoki realistik vaziyat tavsifi beriladi va ular bu vaziyatni tahlil qilib, eng yaxshi yechimni topishga urinishadi. Keys-stadi metodi ayniqsa biznes ta'limi, tibbiyot va huquqshunoslikda keng qo'llaniladi. Bu metod ta'lim oluvchilarga nazariy bilimlarni amaliy kontekstda qo'llash, murakkab vaziyatlarni tahlil qilish va qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Keys-stadi bilan ishlash jarayonida ta'lim oluvchilar nafaqat to'g'ri javobni topishadi, balki o'z qarorlarini asoslash va himoya qilish ko'nikmalarini ham rivojlantiradilar.

Interfaol ta'lim strategiyalari ham muhim rol o'ynaydi. "Zig-zag" strategiyasi guruh a'zolarini maxsus bilimlar bilan ta'minlaydi va keyin ular bu bilimlarni boshqalar bilan baham ko'rishadi. Bu strategiya har bir ta'lim oluvchini jamoaning muhim a'zosiga aylantiradi va ularning mas'uliyat hissini oshiradi. "Bumerang" strategiyasi esa ta'lim oluvchilarga savolga darhol javob berish o'rniga, ularni o'ylab ko'rishga undaydi. Bu strategiya chuqurroq fikrlash va mantiqiy xulosalar chiqarish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

"Galereya" metodi ta'lim oluvchilarning ijodiy ishlarini namoyish qilish va baholash uchun ishlatiladi. Bu metodda guruhlar o'z ishlarini posterlar yoki boshqa vizual materiallar shaklida taqdim etishadi va boshqa guruhlar ularni ko'rib chiqib, fikr-mulohaza bildirishadi. Bu metod nafaqat ta'lim oluvchilarning taqdimot ko'nikmalarini rivojlantiradi, balki ularning bir-birlaridan o'rganishlariga ham yordam beradi. "Galereya" metodi o'qituvchiga ham foyda keltiradi, chunki u barcha guruhlarning ishlarini bir vaqtning o'zida ko'rish va baholash imkoniga ega bo'ladi.

Interfaol metodlarning samaradorligi bir qator tadqiqotlar orqali tasdiqlangan bo'lsa-da, ularni qo'llashda ba'zi qiyinchiliklar ham mavjud. Birinchidan, ta'lim oluvchilar dastlab interfaol metodlarga qarshilik ko'rsatishlari mumkin. Bu qarshilik interfaol ta'lim tajribasining yo'qligi, ta'lim oluvchilardan ko'proq harakat talab qilinishi va o'qituvchi "o'qituvchi" rolidan voz kechayotgandek tuyulishi bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Shu sababli, o'qituvchilar uchun interfaol ta'limning umumiy foydalari haqida tushuntirish muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilar har bir interfaol mashq uchun aniq sabablarni tushuntirishlari kerak, agar ular o'quv maqsadlari va ta'lim oluvchilarning qobiliyatlariga mos metodlarni ehtiyotkorlik bilan tanlaganliklari haqida ishonch hosil qilishlari zarur.

Ikkinchidan, interfaol metodlar an'anaviy metodlarga qaraganda ko'proq vaqt talab qiladi. Darsni rejalashtirish, materiallarni tayyorlash va mashg'ulotni boshqarish uchun o'qituvchidan ko'proq kuch sarflash kerak bo'ladi. Shuningdek, interfaol metodlarni qo'llash uchun o'qituvchilarning maxsus tayyorgarlik ko'rishlari va yangi ko'nikmalarni egallashlari zarur. Bu esa qo'shimcha vaqt va resurs sarflashni talab qiladi. Uchinchidan, ba'zi ta'lim muassasalarida interfaol metodlarni qo'llash uchun zarur moddiy-texnik baza yetarli darajada rivojlanmagan bo'lishi mumkin. Zamonaviy interfaol metodlarning ko'pchiligi texnologik vositalardan foydalanishni talab qiladi, ammo barcha muassasalar bunday imkoniyatlarga ega emas.

To'rtinchidan, interfaol metodlarni qo'llashda sinf hajmi ham muhim omil hisoblanadi. Juda katta sinflarda ba'zi interfaol metodlarni samarali qo'llash qiyin bo'lishi mumkin. Masalan, kichik guruhlarda ishlash yoki individual yondashuv talab qiladigan metodlar 40-50 kishilik sinflarda kamroq samarali bo'ladi. Beshinchidan, ta'lim oluvchilarning turli darajada tayyorgarlikka ega bo'lishlari ham qiyinchilik tug'dirishi mumkin. Ba'zi ta'lim oluvchilar interfaol metodlarda tezroq natija ko'rsatishsa, boshqalari ko'proq qo'llab-quvvatlashga muhtoj bo'lishlari mumkin. O'qituvchi bu farqlarni e'tiborga olib, o'z yondashuvini moslashtirishga qodir bo'lishi kerak.

Shunga qaramay, bu qiyinchiliklarni bartaraf etish mumkin. Birinchidan, o'qituvchilarni interfaol metodlar bo'yicha muntazam ravishda o'qitish va malaka oshirish

zarur. Bu nafaqat metodlarning nazariy asoslarini o'rgatishni, balki amaliy mashg'ulotlar o'tkazish va tajriba almashinuvini ham o'z ichiga olishi kerak. Ikkinchidan, ta'lim muassasalari zamonaviy texnologik vositalar bilan jihozlanishi va interfaol ta'lim uchun qulay muhit yaratilishi muhim. Uchinchidan, interfaol metodlarni bosqichma-bosqich joriy etish maqsadga muvofiq. Dastlab oddiyroq metodlardan boshlab, asta-sekinlik bilan murakkabroq va vaqt talab qiladigan metodlarga o'tish kerak.

To'rtinchidan, ta'lim oluvchilarga interfaol metodlarning mohiyati va foydalari haqida muntazam ravishda tushuntirish kerak. Ta'lim oluvchilar bu metodlarning ularning rivojlanishiga qanday yordam berishini tushungach, ular ko'proq qiziqish va motivatsiya bilan ishtirok etishadi. Beshinchidan, interfaol metodlarni an'anaviy metodlar bilan muvozanatli ravishda qo'llash zarur. Bu ta'lim jarayonini optimal qilishga va har ikki yondashuvning afzalliklaridan foydalanishga imkon beradi. Oltinchidan, o'qituvchilar o'zlarining tajribalarini boshqalar bilan baham ko'rishlari va bir-birlaridan o'rganishlari muhim. Bunday tajriba almashinuvi interfaol metodlarni yanada takomillashtirishga va eng yaxshi amaliyotlarni tarqatishga yordam beradi.

Interfaol metodlarning samaradorligini baholash ham muhim masala hisoblanadi. Ta'lim samaradorligini o'lchash uchun turli usullardan foydalanish mumkin. Birinchidan, ta'lim oluvchilarning akademik natijalari yordamida baholash mumkin. Test natijalari, baholar va o'zlashtirish darajasini o'lchash interfaol metodlarning bilim berishdagi samaradorligini ko'rsatadi. Ikkinchidan, ta'lim oluvchilarning interfaol darslardan keyin qanday his qilishlari va ularning qiziqish darajasi ham muhim ko'rsatkich hisoblanadi. So'rovnomalar va fikr-mulohazalar orqali bu ma'lumotlarni to'plash mumkin.

Uchinchidan, ta'lim oluvchilarning ko'nikmalarining rivojlanishini kuzatish ham zarur. Tanqidiy fikrlash, muammo hal qilish, hamkorlikda ishlash kabi ko'nikmalarining rivojlanishi uzoq muddatli samaradorlikning muhim ko'rsatkichidir. To'rtinchidan, ta'lim oluvchilarning o'z-o'zini baholash qobiliyatini rivojlantirish va ularning refleksiya qilish ko'nikmalarini kuzatish ham foydalidir. Beshinchidan, interfaol metodlarni qo'llashdan oldin va keyin ta'lim oluvchilarning bilim darajasini solishtirish ob'ektiv baholash imkonini

beradi. Bunday solishtirma tadqiqotlar interfaol metodlarning haqiqiy ta'sirini aniqlashga yordam beradi.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy ta'lim tizimida interfaol metodlarning ahamiyati tobora ortib bormoqda. Xalqaro tadqiqotlar va mahalliy tajribalar shuni ko'rsatadiki, interfaol metodlar ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Bu metodlar ta'lim oluvchilarni faollashtiradi, ularning tanqidiy va ijodiy fikrlashini rivojlantiradi, hamkorlikda ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi va o'quv jarayoniga nisbatan ijobiy munosabat yaratadi. Interfaol metodlarni muvaffaqiyatli qo'llash uchun o'qituvchilarning yetarli tayyorgarlikka ega bo'lishlari, zarur moddiy-texnik bazaning mavjudligi va metodlarning to'g'ri tanlanishi muhim ahamiyatga ega.

Interfaol metodlarni qo'llashda duch keladigan qiyinchiliklarni bartaraf etish uchun bosqichma-bosqich yondashuv, doimiy malaka oshirish va tajriba almashinuvi zarur. Ta'lim muassasalari interfaol ta'limni qo'llab-quvvatlash uchun tegishli sharoitlar yaratishi va o'qituvchilarni bu borada rag'batlantirishi kerak. Kelajakda interfaol metodlar yanada takomillashib, zamonaviy texnologiyalar bilan birga qo'llanib, ta'lim tizimini tubdan o'zgartirishi va ta'lim oluvchilarga zamonaviy hayot uchun zarur bo'lgan ko'nikma va kompetensiyalarni berishda hal qiluvchi rol o'ynashi mumkin.

Interfaol ta'lim metodlarining rivojlanishi va keng qo'llanilishi milliy ta'lim tizimini modernizatsiya qilish strategiyasining muhim qismidir. Bu metodlar orqali yetishib kelayotgan avlod nafaqat bilimli, balki ijodiy, tanqidiy fikrlovchi, muammolarni mustaqil hal qila oladigan va zamonaviy jamiyatda o'z o'rnini topa oladigan shaxslar sifatida shakllanadi. Shu sababli, ta'lim tizimining barcha darajalarida interfaol metodlarni keng joriy etish va ularning samaradorligini doimiy ravishda oshirish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Yo'ldoshev J.G', Usmonov S.A. Pedagogik texnologiya asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2005. ([Havola](#))

2. Azizxo'jayeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. – Toshkent: TDPU, 2003. ([Havola](#))
3. Ishmuhamedov R.J., Yuldashev M.A. Ta'lim va tarbiyada innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: "Nihol" nashriyoti, 2013.
4. Tolipov U.K., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiya: nazariya va amaliyot. – Toshkent: Fan, 2005.
5. Avliyoqulov N.H., Musayeva N.N. Pedagogik texnologiya. O'quv qo'llanma. – Toshkent, 2015. ([Havola](#))
6. Ochilov M. Yangi pedagogik texnologiyalar. – Qarshi: Nasaf, 2000.
7. Norov I., Yo'ldoshev J., Yo'ldoshev S. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida dars tashkil qilish. International Journal of Research Studies, 2024. ([Havola](#))
8. Mehmonov M., Abduraximov Z. Interfaol metodlar va ularning ta'lim jarayonidagi mohiyati. Byulleten pedagogov novogo Uzbekistana, 2023, 1(6), 16–18.